

OSKA ülevaade digi- ja rohepöördeks vajalikest oskustest

Väljavõtte olulisematest tulemustest

Taust

Euroopa Liidu keskkonnakokkulepped ning säästva arengu eesmärkide elluviimine avaldavad juba lähiaastatel kõigile majandussektoritele järjest tugevamat mõju.

COVID-19 taastepaketi vahendite jagamisel on EL valinud esmatähtsateks valdkondadeks **rohe- ja digipöörde**. See annab aluse prognoosida, et kõigis majandusvaldkondades on kiirelt kasvamas vajadus teadmiste ja oskuste järele, mis on vajalikud keskkonnasäästlikuks ja jätkusuutlikuks majandamiseks.

Kui keskkonnanõuetele ja eesmärkidele vastavus saab üha rangemaks tegevusnormiks, projektide finantseerimise eelduseks ning riigihangetes osalemise tingimuseks, suurendab see ka keskkonnateadmiste ning ressursside efektiivsema kasutamise oskuste vajadust kõigis sektorites.

Eesti jätkusuutliku arengu toetamiseks on esmatähtis paremini kasutada automatiseerimise võimalusi, konkurentsivõime kasvatamiseks tuleb aga olla julgem rakendama ka keerukamaid digitehnoloogiaid. Tehnoloogilised lahendused üksi ei taga edukust, vaja on valdkonnaspetsiifiliste info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) alaste oskustega töötajaid, alates inseneridest kuni oskustöötajateni.

Digipöördeks vajalikud oskused

Pea kõigis majandus- ja eluvaldkondades mõjutab tulevast tööjõu- ja oskuste vajadust kõige tugevamalt **digitaliseerimine ja automatiseerimine**.

- Automatiseerimine ja digitaliseerimine aitavad vähendada tööjõukasutust ja tööjõust sõltuvust.
- Kõikides valdkondades suureneb n-ö kõrgemate ja keerukamate oskustega, targemat tööd tegevate inimeste vajadus.

Üldised **info- ja kommunikatsioonitehnoloogia oskused** on muutumas elementaarseks tööalaseks vajaduseks.

- Kasvab nii IKT ja tehnoloogiaga seotud töökohtade arv kui ka tehnoloogiakompetentsi vajadus enamikul ametialadel.
- Järjest enam tuleb keskenduda valdkonnaspetsiifiliste IKT-oskuste arendamisele eri elualadel.
- Digitehnoloogial põhinevate innovaatiliste võimaluste rakendamiseks on vaja igas valdkonnas digimuutuste eestvedamise oskusega töötajaid, kel on arusaam nii valdkonnaspetsiifilistest vajadustest kui ka teadmine IKT kasutusvõimalustest.

Rohepöördeks vajalikud oskused

Rohepöörde elluviimiseks on vaja **riigiülest strateegiat** ning laiapõhjalisi kokkuleppeid, millega peavad kaasa tulema kõik sektorid.

Eeskätt on vaja luua alus **süsteemseteks muutusteks** valdkondades, mis seonduvad enim süsinikujalajälje ja keskkonnamõjude vähendamise, ressursitõhususe ja ökosüsteemide säilitamise eesmärkidega (nt energeetika, transport, ehitus, tööstus, põllumajandus, keskkond jt). Muutuste

käivitamiseks loob eeldused digiüleminek, digitaalsete vahendite arendamine ja neisse investeerimine.

- Rohepöördeks on vaja **nii üldoskusi** (nt koostööoskus, projektijuhtimine, kriitiline mõtlemine, loomingulisus, ettevõtlikkus jne) **kui ka erialaspetsiifilisi kasvava tähtsusega roheoskusi** (nt taastuveneergetikaga seotud oskused, materjaliteadus jne).
- **Juhtimistasanditel** on vajalikumad üldisemad roheteadmised, **spetsialistidelt ja oskustöötajatelt** eeldatakse oskust õpitut edasi arendada ja/või rakendada.
- Kõrgkoolidelt ja kutseharidusasutustelt oodatakse **elukestvat õpet toetavat koolituspakkumist**, mis toetab roheoskuste omandamist ja uuendamist.

Rohemajanduse kompetents tegevusaladel on väga ebaühtlane, **teadlikkuse ja oskuste taseme tõstmine** vajab kesket eestvedamist.

Rohepöörde õnnestumiseks on otsustava tähtsusega teadmised juhtimisest, kommunikatsioonist, turundusest ja IKT-st, strateegiline ja uuendusmeelne mõtlemine.